

VENDIM
Nr.1, datë 16.1.2006

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Gjergj Sauli	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Fehmi Abdiu	Anëtar i “ “
Kujtim Puto	Anëtar i “ “
Vjollca Meçaj	Anëtare e “ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i “ “
Petrit Plloçi	Anëtar i “ “
Sokol Sadushi	Anëtar i “ “
Kristofor Peçi	Anëtar i “ “

me sekretare Arbenka Lalica, në datat 13.05.2005 dhe 14.06.2005, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.29 Akti, që i përket:

KËRKUES: KRISTO LEPURI, përfaqësuar nga avokat Arben Hakani, me prokurë.

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

1. JANULLA RRAPI, përfaqësuar nga avokat Agim Dishnica, me deklaram.
2. IVO LEPURI, përfaqësuar nga avokat Verdi Hadëri, me prokurë.
3. ALQI E POLIZOI LEPURI në mungesë.
4. AVOKATURA E SHTETIT në mungesë.
5. ZYRA E REGJISTRIMIT TË PASURIVE TE PALUAJTSHME SARANDË, në mungesë.

6. NDËRMARRJA KOMUNALE BANESA SARANDË, në mungesë.

7. BASHKIA SARANDË, në mungesë.

8. DEGA RAJONALE E ENTIT TË BANESAVE GJIROKASTËR, në mungesë.

9. KOMISIONI I KTHIMIT DHE KOMPENSIMIT TË PRONAVE SARANDË, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi si i papajtueshëm me Kushtetutën i vendimeve nr.1104, datë 19.09.2003 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Sarandë; nr.186, datë 04.05.2004 të Gjykatës së Apelit Gjirokastër dhe nr.2142, datë 24.12.2004 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 43, 131/f e 134/g të Kushtetutës, si dhe neni 6 i Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut.

Për të argumentuar karakterin antikushtetues të vendimeve të mësipërme, kërkuesi ka parashtruar këto shkaqe:

- Gjykimi i çështjes në shkallë të parë është bërë nga një gjyqtar pa u shqyrtuar vlera e padisë, duke shkelur kështu një prej elementeve esenciale të procesit të rregullt ligjor, që ka të bëjë me gjykatën kompetente të caktuar me ligj.

- Nga gjykata është shkelur parimi i barazisë së armëve, sepse paditësi apo i padituri asnjëherë nuk është i njëjtë me personin e tretë në aspektin e garantimit të tagrave. Në këtë rast, mosformimi i drejtë i ndërgjyqësisë e bën procesin të parregullt.

- Gjykata, me vendim të ndërmjetëm, nuk pranoi kundërpadinë, duke shkelur kërkesat e nenit 160 të Kodit të Procedurës Civile, që e detyron të shprehet për këtë vetëm me vendim përfundimtar.

- Gjykata e Apelit Gjirokastër nuk mori parasysh kërkesën për përjashtimin e trupit gjykues.

- Gjykata e apelit ka caktuar ekspertë pa marrë mendimin e palëve në gjykim dhe në kundërshtim me ligjin.

- Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë duhej ta kishte kaluar çështjen për shqyrtim gjyqësor, sepse rekursi i paraqitur përmbante shkaqe ligjore.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Kristofor Peçi, përfaqësuesit e kërkuessit, të subjekteve të interesuara dhe bisedoi çështjen në tërësi,

VËREN:

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Sarandë, me vendimin nr.1104, datë 19.09.2003, ka vendosur pranimin e padisë së paditëses Janulla Rrapi (Lepuri) për ndryshimin e vendimit të Komisionit të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave, duke u kthyer në natyrë sipërfaqen e truallit 215 m² trashëgimtarëve ligjorë të Marko Lepurit; dhënien e së drejtës së parablerjes të një objekti trekatësh të ndodhur në sipërfaqen 125 m²; kompensimin në natyrë të sipërfaqes 185 m²; konstatimin e pavlefshmërisë absolute të veprimeve juridike të kontratave të privatizimit të datave 09.11.1998 dhe 27 e 28.04.1999 dhe fshirjen e tyre nga hipoteka.

Gjykata e Apelit Gjyrokastër, me vendimin nr.186, datë 04.05.2004, ka vendosur ndryshimin e vendimit të gjykatës së rrethit gjyqësor, pranimin e pjesshëm të padisë, lënien në fuqi të vendimit përse i përket pavlefshmërisë së kontratave, fshirjen e tyre nga hipoteka, si dhe dhënien e së drejtës së parablerjes të objektit dykatësh të ndërtuar mbi truallin njohur paditëses Janulla Rrapi.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë (dhoma e këshillimit) ka konstatuar se rekursi i paraqitur nga kërkuessi nuk përmban shkaqe nga ato që parashikon neni 472 i Kodit të Procedurës Civile dhe me vendimin nr.2142, datë 24.12.2004, ka vendosur mospranimin e tij.

Kërkuessi Kristo Lepuri në kërkesën drejtuar Gjykatës Kushtetuese pretendon se të trija vendimet e gjykatave janë rezultat i një procesi të parregullt ligjor në referim të neneve 42 dhe 131/f të Kushtetutës dhe nenit 6 të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut, për arsye se janë kryer shkelje të rënda procedurale, që kanë të bëjnë me gjykatën kompetente, barazinë e palëve në gjykim, paanësinë e gjykatës, respektimin e garancive procedurale dhe të standardeve kushtetuese.

Gjykata Kushtetuese vlerëson se problemet e ngritura nga kërkuessi janë objekt i shqyrtimit kushtetues, pasi kanë të bëjnë me pretendimin për cenimin e së drejtës kushtetuese për një proces të rregullt ligjor. Në këto kushte, ajo i shqyrton pretendimet e kërkuessit duke i ballafaquar ato me kërkesat e standardet e procesit të rregullt në kuptimin kushtetues.

Në rastin konkret, pretendimi i kërkuessit se Gjykata e Rrethit Gjyqësor Sarandë ka cenuar një element thelbësor kushtetues që lidhet me gjykatën kompetente, pasi e ka gjykuar çështjen me një gjyqtar pa përcaktuar më parë vlerën e padisë, nuk mund të merret në shqyrtim në aspektin e kontrollit kushtetues, sepse nuk është ngritur në asnjë shkallë të gjykimit. Nga aktet nuk rezulton që palët e interesuara në gjykim ta kenë ngritur një pretendim të tillë në gjykatën e shkallës së parë dhe as në atë të apelit. Në rekursin drejtuar Gjykatës së Lartë përmendet fakti që gjykimi është bërë nga një gjyqtar, por nuk është kërkuar që çështja të gjykohet me trup gjykues duke përcaktuar edhe vlerën e padisë.

Lidhur me këtë, Gjykata Kushtetuese konfirmon qëndrimin e saj të mbajtur në vendimet e mëparshme se shkelja e të drejtave kushtetuese për një proces të rregullt ligjor mund të pretendohet në këtë Gjykatë vetëm pas ezaurimit të të gjitha mundësive që ofron sistemi i padive dhe i apelineve.¹ Mbrojtja kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, nënkupton edhe konsumimin, si rregull, para gjykatave të sistemit gjyqësor të çdo pretendimi ligjor që parashikohet si shkak shfuqizimi në kërkesën drejtuar Gjykatës Kushtetuese.² Prandaj ky pretendim i ngritur nga kërkuessi në Gjykatën Kushtetuese, mbi përbërjen e trupit gjykues, nuk mund të shërbejë si shkak për shfuqizimin e vendimeve gjyqësore.

Barazia e palëve në gjykim, që përbën një pretendim tjetër të kërkuessit, është një nga kërkesat e rëndësishme të procesit të rregullt ligjor. Gjykata Kushtetuese në vendimet e saj, duke u mbështetur edhe në praktikën e Gjykatës Europiane për të Drejtat e Njeriut, ka argumentuar domosdoshmërinë e zbatimit të këtij parimi në gjykimin e çështjeve, duke theksuar se njëra palë nuk duhet të vihet në pozita haptazi të pabarabarta me palën tjetër, gjë që do të cenonte thelbin e procesit të rregullt ligjor. Duke krahasuar këto parime e standarde, që lidhen me barazinë e palëve në proces, me pretendimet e ngritura nga kërkuessi, Gjykata Kushtetuese vëren se këto të fundit janë të pabazuara dhe nuk mund të pranohen si shkaqe që e bëjnë procesin gjyqësor të parregullt. Konkretisht, kërkuessi pretendon se

¹ Vendim nr.10, datë 02.04.2003 i Gjykatës Kushtetuese

² Vendimet nr.9 e 10, date 09.05.2005 të Gjykatës Kushtetuese

duhej të ishte thirrur në gjykim me cilësinë e të paditurit dhe jo të personit të tretë dhe në këtë mënyrë, është vënë në një pozitë të pabarabartë, pra është shkelur parimi i barazisë së armëve. Pavarësisht nga ky pretendim i kërkuarit, në rastin konkret, procesi nuk mund të konsiderohet i parregullt, sepse palët kanë marrë pjesë në gjykim dhe kanë realizuar të drejtat procedurale të garantuara sipas ligjit.

Edhe pretendimi tjetër i kërkuarit se gjykata e shkallës së parë i ka mohuar ushtrimin e një mjeti procedural të ligjshëm, pasi me vendim të ndërmjetëm nuk i ka pranuar kundërpadrinë, nuk e bën procesin të parregullt në kuptimin kushtetues. Kërkuari ka marrë pjesë në gjykimin e çështjes duke shprehur pa asnjë kufizim pretendimet e prapësimet e tij, të cilat janë vlerësuar nga gjykata.

Në lidhje me shkaqet që evidentojnë shkeljet e ligjit nga gjykata e apelit, të ngritura në kërkesë, Gjykata Kushtetuese vlerëson se shkeljet e pretenduara gjithashtu nuk qëndrojnë dhe për pasojë, nuk ka cenim të procesit ligjor. Kështu, kërkuari pretendon se gjykata e apelit ka vazhduar gjykimin e çështjes edhe pse u kërkuar përjashtimi i trupit gjykues për kushtet e njëanshmërisë në gjykim, sipas nenit 72 të Kodit të Procedurës Civile. Por, në kundërshtim nga sa pretendon kërkuari, anëtarët e trupit gjykues kanë marrë pjesë më parë në një çështje tjetër, ku ndryshon objekti dhe palët. Në këto rrethana, ata nuk kishin pengesë ligjore që, në kuptim të nenit 72 të Kodit të Procedurës Civile, të merrnin pjesë në gjykimin e çështjes konkrete.

I pabazuar është edhe pretendimi tjetër për caktim të ekspertëve nga gjykata e apelit. Është e drejtë dhe detyrë e gjykatës të caktojë ekspertë sipas rregullave të Kodit të Procedurës Civile, kur për sqarimin e fakteve që kanë lidhje me mosmarrëveshjen në gjykim, kërkohen njohuri të posaçme. Pretendimi i kërkuarit se në këtë rast gjykata nuk ka zbatuar rregullat procedurale vjen në kundërshtim me të dhënat e dosjes, në të cilën evidentohet se për caktimin e ekspertëve ka vendim të ndërmjetëm, i cili u është komunikuar palëve dhe se ata janë betuar sipas ligjit.

Është i pasaktë edhe pretendimi që bën kërkuari, sipas të cilit Gjykata e Lartë ka përdorur standarde të ndryshme, sepse çështjet që krahasohen janë të ndryshme.

Në këto rrethana, kur asnjë nga pretendimet e kërkuarit nuk përbën shkak ligjor, nuk qëndron as pretendimi i tij se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë duhej ta kalonte çështjen në seancë. Përderisa Kolegji Civil ka vlerësuar se rekursi nuk përmban shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 472 të Kodit të Procedurës Civile, me të drejtë ka vendosur mospranimin e tij në dhomën e këshillimit.

Përfundimisht, Gjykata Kushtetuese çmon se pretendimet e kërkuarit Kristo Lepuri, për shkelje të të drejtave kushtetuese për një proces të rregullt ligjor nga gjykatat e sistemit gjyqësor, janë të pabazuara, prandaj kërkesa e tij duhet të rrëzohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, mbështetur në nenet 42 e 131/f të Kushtetutës, si dhe në nenin 72 të ligjit nr.8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

MENDIMI I PAKICËS

Për mënyrën e arsyetimit të vendimit, si dhe të zgjidhjes që i është dhënë çështjes, pakica mban një qëndrim të kundërt me shumicën.

Kërkuari ka vënë për diskutim përpara Gjykatës Kushtetuese disa pretendime për cenimin që i është bërë së drejtës së tij për një proces të rregullt ligjor, të cilat nuk janë pranuar nga shumica në vendimin e saj. Kërkuari ka argumentuar se në të gjitha instancat e gjykimit janë shkelur parime të rëndësishme kushtetuese, që lidhen me aksesin në gjykatë, me barazinë e mjeteve në proces, si dhe me parimin e paanësisë.

Pakica ka mendimin se këto parime kushtetuese, të cilat konsiderohen si pjesë e së drejtës për

një proces të rregullt ligjor, janë shkelur në mënyrë të veçantë nga gjykata e shkallës së parë dhe ajo e apelit.

Konkretisht, çështja ka pasur për objekt gjykimi ndryshimin e vendimit të komisionit të kthimit të pronave, si dhe pavlefshmërinë e kontratës së shitjes. Gjykata e shkallës së parë ka deklaruar të pavlefshme kontratën e shitjes të lidhur në emër të kërkuesit, ndërkohë që nuk e ka thirrur atë në gjykim me cilësinë e të paditurit. Për këtë arsye, kërkuesi që në fillim të procesit ka kërkuar që të mos thirrej me cilësinë e personit të tretë, por me cilësinë e të paditurit në gjykim. Duke qenë se paditësi kundërshtonte në padi pronësinë e kërkuesit, ky i fundit i është drejtuar gjykatës me kundërpadi për anulimin e vendimit të komisionit të kthimit të pronave. Gjykata e ka rrëzuar me vendim të ndërmjetëm këtë kërkesë dhe e ka përfunduar gjykimin në disfavor të kërkuesit. Me këtë zgjidhje që ka bërë gjykata, e ka zhveshur kërkuesin nga e drejta e pronësisë, duke e deklaruar të pavlefshme kontratën e tij të shitblerjes, pa e thirrur si të paditur në gjykim.

Mosvendosja e kërkuesit në pozitën procedurale të të paditurit, ndërkohë që kundërshtojë pronësia e tij, mosmarrja në shqyrtim e kundërpadisë së paraqitur prej tij, që, sipas rrethanave të çështjes, rezultonte se kishte lidhje me atë të padisë, si dhe mosdhënia e arsyeve ligjore për refuzimin e kundërpadisë në vendimin përfundimtar të gjykatës së shkallës së parë, i kanë hequr kërkuesit të drejtën për t'iu drejtuar gjykatës, si dhe e kanë vendosur atë në një pozitë të pabarabartë në raport me paditësin në proces.

Gjykata e shkallës së parë nuk i ka dhënë mundësi kërkuesit që të përdorë lirisht mjetet e tij ligjore për të pasur një proces gjyqësor të rregullt nga pikëpamja kushtetuese. Një qëndrim i tillë ka cenuar kërkesat e nenit 42 të Kushtetutës së Republikës të Shqipërisë dhe të nenit 6 të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut. Veprime të tilla flagrante të shkeljes së ligjit dhe të së drejtës për një proces të rregullt ligjor nuk janë vlerësuar të tilla nga shumica në vendimin e saj.

Parregullsia e procesit ligjor konstatohet edhe në cenimin e parimit të gjykimit nga një gjykatë e paanshme. Në gjykimin në shkallë të dytë kanë marrë pjesë tre gjyqtarë, të cilët kishin shfaqur mendim për pronësinë e kërkuesit në gjykime të tjera. Konkretisht, të tre anëtarët e trupit gjykues (njëri si gjyqtar i shkallës së parë dhe dy të tjerë si gjyqtarë të apelit) kishin shfaqur mendim për të njëjtën pronë, me të njëjtat palë, por me objekt padie të ndryshme. Të tre këta gjyqtarë në gjykimin e mëparshëm janë shprehur në disfavor të kërkuesit, Kristo Lepuri. Janë të tre këta gjyqtarë që këtë radhë në pozitën e gjyqtarëve të apelit shfaqin të njëjtin mendim për kërkuesin. Duke qenë se, te kërkuesi, prania në këtë trup gjykues e tre gjyqtarëve që ishin shprehur më parë në disfavor të tij e krijonte dyshimin e arsyeshëm se ata nuk do të ishin të paanshëm në gjykim, ka kërkuar përjashtimin e tyre nga shqyrtimi i mëtejshëm i çështjes, kërkesë e cila nuk është pranuar.

Kjo është një rrethanë që duhej vlerësuar nga shumica si objektivisht e justifikueshme për ta konsideruar gjykatën si të njëanshme në zgjidhjen e çështjes.

Argumenti që përdor shumica për rrëzimin e këtij pretendimi të kërkuesit, bazohet në faktin se nuk është e njëjta çështje dhe për rrjedhojë nuk shkelen kërkesat e nenit 72 të Kodit të Procedurës Civile. Pakica ka mendimin e kundërt se neni 72 i Kodit të Procedurës Civile nuk e trajton shkeljen e parimit të paanësisë vetëm në shfaqjen e mendimit për të njëjtën çështje, siç arsyeton shumica, dhe nuk e lidh me qenien ose jo përpara gjësë së gjykuar. Arsyet serioze të njëanshmërisë që objektivisht ekzistojnë te gjykata, janë pjesë përbërëse e evidentimit të shkeljes së këtij parimi kushtetues. Detyrë e gjykatës në çdo proces gjyqësor është që të mundësojë krijimin e besimit se ajo do të shfaqet si e paanshme në zgjidhjen e çështjes. Gjykimi i çështjes midis palëve të njëjta dhe për të njëjtin objekt fizik, për të cilin gjyqtarët më parë kishin shfaqur mendimin në disfavor të kërkuesit, ka qenë një arsye e përligjur për konstatimin e cenimit të parimit të paanësisë në kuptim të së drejtës për një proces të rregullt ligjor.

Ky qëndrim që mban pakica në mendimin e saj është në të njëjtën linjë arsyetimi me praktikën e konsoliduar në vazhdimësi të Gjykatës Kushtetuese, e cila është devijuar nga shumica, për rastin në shqyrtim.

Anëtar: K. Peçi, S. Sadushi, F. Abdiu